

знання про можливості та професійні знання працівників підприємства. Недоліками є: дискримінація працівників, які не користувалися попитом для керівництва підприємства, втрачання кваліфікованих працівників та наявність суб'єктивізму.

4. За очікуваною заробітною платою. Оцінка трудових ресурсів за методом очікуваної заробітної плати передбачає використання такої моделі, яка складається із п'яти річних коефіцієнтів економічної ефективності, кожному з яких присвоюється спадаюча питома вага. Перевага методу – в основу покладена оцінка ефективності використання активів підприємства. Недолік – крайній суб'єктивізм.

5. За можливою компенсацією. Компенсаційна ціна передбачає, що майбутня компенсація людини – це сурогат його вартості. Перевагами цього методу є те, що до уваги береться вся робота працівника та враховується дисконт. Недоліками методу є суб'єктивізм, який виявляється у визначенні майбутнього розміру заробітної плати працівника, визначенням часу його роботи та застосуванням ставки дисконту.

Разом із тим вивчення існуючих підходів до оцінки людського капіталу дозволяє зробити висновок, що питання виміру людського капіталу пророблені ще в недостатньо повному обсязі, а самі оцінки його величини зустрічаються вкрай рідко, розрізнено і є досить суперечливими. Більшість авторів зосереджують свої дослідження на проблемі виміру практично однієї складової людського капіталу - освіти.

Питання оцінки інших складових залишаються невирішеними. Недостатньо досліджені категорії якості людського капіталу та його основних складових. Важливість людського капіталу та визнання необхідності навчитися його вимірювати не підлягає сумніву. Але однієї методології тут недостатньо, потрібні конкретні методики. Крім того, що підрахунок вартісних значень сам по собі дуже трудомісткий процес, найбільшого ускладнення викликає збір, обробка та оцінка вірогідності необхідної інформації.

Список використаних джерел: 1. Гільорме Т. В. Модель обліку людського капіталу як основа превентивного антикризового управління. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 3 (19). С. 140–46. 2. Давидюк Т. В. Людський капітал як об'єкт вартісного вимірювання в бухгалтерському обліку. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2012. Вип 2(3). С. 73–80. 3. Турило А. М. Система оцінки людського капіталу підприємства. *Агросвіт*. 2015. № 9. С. 31–36.

УДК 657:658.115.73

Т. А. Гоголь, д-р екон. наук, доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Д. В. Роднєв, студент

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ КОМУНАЛЬНОЇ ФОРМИ ВЛАСНОСТІ

Ключові слова: комунальні підприємства, бухгалтерський облік, облік доходів і витрат, місцевий бюджет.

Сучасний стан комунальних підприємств України характеризується специфікою діяльності, фінансування та організації бухгалтерського обліку. Для таких підприємств характерним є те, що вони фінансуються державним та місцевими бюджетами, що у свою чергу передбачає специфіку ведення аналітичного та синтетичного обліку, особливо у частині розрахунків. Це зумовлює необхідність запровадження ефективної організації синтетичного та аналітичного обліку на комунальних підприємствах нашої держави.

Особливості ведення бухгалтерського обліку підприємств комунальної форми власності розглядали у своїх працях такі науковці, як Н. О. Гура, І. Р. Кратко, Н. Лисенко, Ф. Ф. Бутинець, П. М. Герасим, С. Ф. Голов, А. Бабак, Н. М. Ткаченко, П. М. Хомин, В. В. Сопко та інші.

Метою дослідження є аналіз особливостей організації синтетичного та аналітичного обліку на комунальних підприємствах, фінансування яких тісно пов'язане з формуванням місцевого бюджету.

Об'єктом дослідження є організація синтетичного та аналітичного обліку на підприємстві КП «Паркування та ринок».

Основним предметом діяльності КП «Паркування та ринок» є: створення, будівництво та експлуатація платних місць (майданчиків) для паркування транспортних засобів, стоянок для

автомобілів, надання пов'язаних з цим послуг, справляння з юридичних та фізичних осіб плати за користування місцями для паркування транспортних засобів, стоянок для автомобілів та за надання супутніх послуг; створення, будівництво та експлуатація ринків, торгових місць поза ринками, інших об'єктів комерційного використання, надання пов'язаних з цим послуг, справляння з юридичних та фізичних осіб плати за користування ринками, торговими місцями поза ринками, іншими об'єктами комерційного використання та за надання супутніх послуг у порядку, визначеному Чернігівською міською радою.

На комунальних підприємствах існують особливості організації обліку доходів і витрат, оскільки їхня економічна та фінансова діяльність тісно пов'язані з міським бюджетом і КП «Паркування та ринок» не є винятком.

КП «Паркування та ринок» має місця для паркування транспортних засобів по всьому місту. Вартість паркування за годину становить 6 гривень. Платник сплачує ці кошти в паркомат. Після цього ці кошти перерозподіляються підприємством на сплату збору за місця для паркування транспортних засобів та сплату земельного податку. Підприємством розроблена карта парковок паркувальних місць по місту Чернігову. При сплаті збору за паркування транспортних засобів платиться фіксована сума за загальну площу парковок у міський бюджет. Після цього КП «Паркування та ринок» щомісяця подає заявку з проханнями виділення коштів на оплату заробітної плати трьох паркувальників (25 % від річної суми сплаченого збору за паркування транспортних засобів). Ця сума є цільовою та йде виключно на заробітну плату паркувальникам.

Сума надходжень доходів від паркування залежить від зональності (центр міста або більш віддалені його частини), квадратури, тривалості надання послуг (парко-місце коштує 3 грн за 30 хвилин та 6 грн за 1 годину) і грошової оцінки (ставки від 1,5 до 6 %).

Для того щоб розпорядники бюджетних коштів бачили, на яку суму підприємство має взяти на зарплати, призначений витяг із помісячного розпису асигнувань загального фонду місцевих бюджетів на відповідний рік, в якому відображена сума часткового повернення доходу на рахунок підприємства.

На кожну земельну ділянку проводиться грошова оцінка. Ця процедура передбачає створення витягу, у якому вказується зональність і квадратура. Місце розташування та вид діяльності відіграють при цьому ключову роль.

Під час новорічних та різдвяних свят, дня міста та інших різноманітних заходів, що проводяться у місті Чернігові, підприємство КП «Паркування та ринок» облаштовує спеціальні торгові площі в так званих «святкових містечках». За оренду цих торгових площ підприємство бере плату за надання торгових місць, а також відшкодування комунальних послуг (переважно електроенергії).

До основних витрат підприємства належать: паливо, земельний податок, витрати на заробітну плату, сплата податку на прибуток та податку на додану вартість, канцелярія ремонт основних засобів, сплата комунальних послуг, оплата різноманітних послуг (вивезення сміття, прибирання снігу тощо).

Організація аналітичного обліку доходів від реалізації послуг на підприємстві КП «Паркування та ринок» залежить від видів послуг, регіонів збуту та інших напрямків, визначених підприємством. Також варто зазначити, що аналітичний облік на підприємстві організований за видами діяльності, яку здійснює підприємство (табл. 1).

Таблиця 1

Типові проведення з обліку доходів підприємства КП «Паркування та ринок»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Первинний документ
		Дт	Кт	
1	2	3	4	5
Надання послуг (за паркування авто, оренду торгових місць, оренду будиночків, відшкодування витрат, документальне супроводження)				
1.	Нарахований дохід за послуги паркування	361,1	703	Акт реалізації
	Нарахований дохід за торговельні місця	361,2	703	
	Нарахований дохід за оренду будиночків	361,3	703	
	Нарахований дохід за відшкодування витрат	361,4	703	

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5
	Нарахований дохід за документальне супроводження	361,5	703	
	Нарахований дохід від «Золотого берегу»	361,6	703	
	Нарахований дохід від підземного переходу	361,7	703	
2.	Надійшли гроші в касу	301	703	Прибутковий касовий ордер
3.	Надійшли гроші на рахунок з каси	311	301	Виписка банку; Видатковий касовий ордер
4.	Податок на додану вартість	703	643	Податкова накладна
Облік роялті				
1.	Відображення роялті	681,1	373	Акт виконаних робіт
2.	Нарахований дохід за роялті	373	703	Акт реалізації
3.	Надійшли гроші в касу	301	703	Прибутковий касовий ордер
4.	Надійшли гроші на рахунок з каси	311	301	Виписка банку; Видатковий касовий ордер
Пайова участь				
1.	Перераховано 75 % до бюджету пайової участі	642,6	311	Розпорядження міської ради
2.	Нарахована пайова участь замовнику	361,8	703	Акт виконаних робіт
3.	Отримано кошти від замовника	311	361,8	Платіжне доручення

Організація аналітичного обліку витрат на підприємстві здійснюється за статтями витрат, і поділяється на: собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), адміністративні витрати, інші операційні витрати, податок на прибуток від звичайної діяльності.

Таблиця 2

Типові проведення з обліку витрат підприємства КП «Паркування та ринок»

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки		Первинний документ
		Дт	Кт	
Витрати на паливо				
1.	Надійшло паливо	203	631	Накладна на надходження
2.	Податок на додану вартість	644,2	631	Податкова накладна
3.	Оплата за отримане паливо	631	311	Платіжне доручення
4.	Послуги банку	903	631	Акт про надання послуг
5.	Списання палива	92	203	Акт на списання
Ремонт авто				
1.	Ремонт авто	92	631	Акт про надання послуг
2.	Оплата за послуги з ремонту авто	631	311	Платіжне доручення
Інші витрати				
1.	Відображено витрати	949	631	Накладна на надходження
2.	Податок на додану вартість	644,2	631	Податкова накладна
3.	Оплата постачальнику	631	311	Платіжне доручення
4.	Відображено витрати за послуги банку	949	631	Акт про надання послуг
5.	Оплата за банківські послуги	631	311	Платіжне доручення
Збір за паркування транспортних засобів				
1.	Нарахований збір за паркування транспортних засобів	92	642,1	Квартальна декларація
2.	Перерахований збір за паркування транспортних засобів до місцевого бюджету	642,1	311	Платіжне доручення
3.	Надходження коштів з управління житлово-комунального господарства на виплату заробітної плати паркувальникам	311	482	Платіжне доручення
Земельний податок				
1.	Нарахований земельний податок	92	642,2	Декларація
2.	Сплачено земельний податок	642,2	311	Платіжне доручення
Орендна плата за землю				
1.	Нарахований орендну плату за землю	92	642,3	Декларація
2.	Сплачено орендну плату за землю	642,3	311	Платіжне доручення

Отже, такий порядок дає змогу отримати інформацію, що необхідна для складання Звіту про фінансові результати (Форма 2) без додаткової обробки облікових даних. До того ж дані аналітичного обліку надаються для цілей управління КП «Паркування та ринок» з метою надання інвесторам, власникам та всім іншим особам, що зацікавлені в інформації про доходи, котрі одержало підприємство та для оперативного прийняття управлінських рішень.

Діяльність підприємства залежить від стратегії розвитку міста. Метою діяльності підприємства є покращення інфраструктури у місті Чернігові, а доходи підприємства КП «Паркування та ринок» є одним з джерел наповнення місцевого бюджету, що впливає на організацію синтетичного і аналітичного обліку на підприємстві.

УДК 657.01:336.73

О. О. Гончаренко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ «Університет банківської справи», Черкаський інститут, м. Черкаси, Україна

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ УСТАНОВ

Ключові слова: організація бухгалтерського обліку, небанківські фінансово-кредитні установи, системний підхід.

Розвиток бухгалтерського обліку зумовлюється як впливом зовнішніх факторів, так і внутрішньосистемними змінами, що мають когерентний вплив на теорію, методологію і організацію. І якщо теорія й методологія бухгалтерського обліку визначають основоположні засади його побудови і функціонування, то організація забезпечує реалізацію цих положень на практиці шляхом конкретних дій для забезпечення корисною інформацією заінтересованих користувачів.

У практичній діяльності небанківських фінансово-кредитних установ система бухгалтерського обліку функціонує в емпіричному полі різних дотичних наук, у зв'язку з чим відбуваються взаємні проникнення їхніх компонентів, розмиваються межі між науками, що спричинює необхідність урахування теоретичних положень інших наук з метою пошуку й ідентифікації корисних підходів. Одним із таких «проникнень» є використання менеджменту в управлінні системою бухгалтерського обліку. Співвідношення між менеджментом та бухгалтерським обліком розглядаються науковцями здебільшого як відносини цілого і часткового, тобто бухгалтерський облік визначається як контрольний компонент процесу управління суб'єктом господарювання. Проте бухгалтерський облік на емпіричному рівні є процесом, який потребує управління, тобто його можна й потрібно розглядати як об'єкт менеджменту.

Розглядаючи менеджмент як безперервну серію взаємопов'язаних управлінських функцій, а бухгалтерський облік як систему, що підлягає управлінню, комплекс заходів зі створення, налагодження та впорядкування (вдосконалення) системи бухгалтерського обліку з метою забезпечення виконання нею своїх завдань економічно доцільним шляхом буде організацією бухгалтерського обліку.

Класично в менеджменті виділяються чотири функції й одночасно складові процесу: планування, організація (формування), мотивація і контроль. Ці ж етапи є слушними для управління системою бухгалтерського обліку. Однак які саме завдання та ким повинні виконуватись на кожному етапі доречно визначати з врахуванням системного підходу, відповідно до якого управління бухгалтерським обліком необхідно здійснювати за такими компонентами: обліковий персонал, техніка, технологія, методика. При цьому організація бухгалтерського обліку, згідно окреслених етапів управління, не завжди буде передбачати заходи щодо всіх визначених компонентів системи. Безпосереднє наповнення кожного компонента в процесі організації бухгалтерського обліку буде визначатись особливостями діяльності суб'єкта господарювання.

Стосовно небанківських фінансово-кредитних установ, організація бухгалтерського обліку щодо компонента облікового персоналу повинна передбачати такі заходи за етапами:

– планування: вибір форми організації та ведення бухгалтерського обліку; розробка організації організаційної структури бухгалтерської служби; розробка заходів стимулювання облікового персоналу (метод «кнута і пряника»). При виборі форми організації та ведення бухгалтерського обліку небанківськими фінансово-кредитними установами обов'язковим є